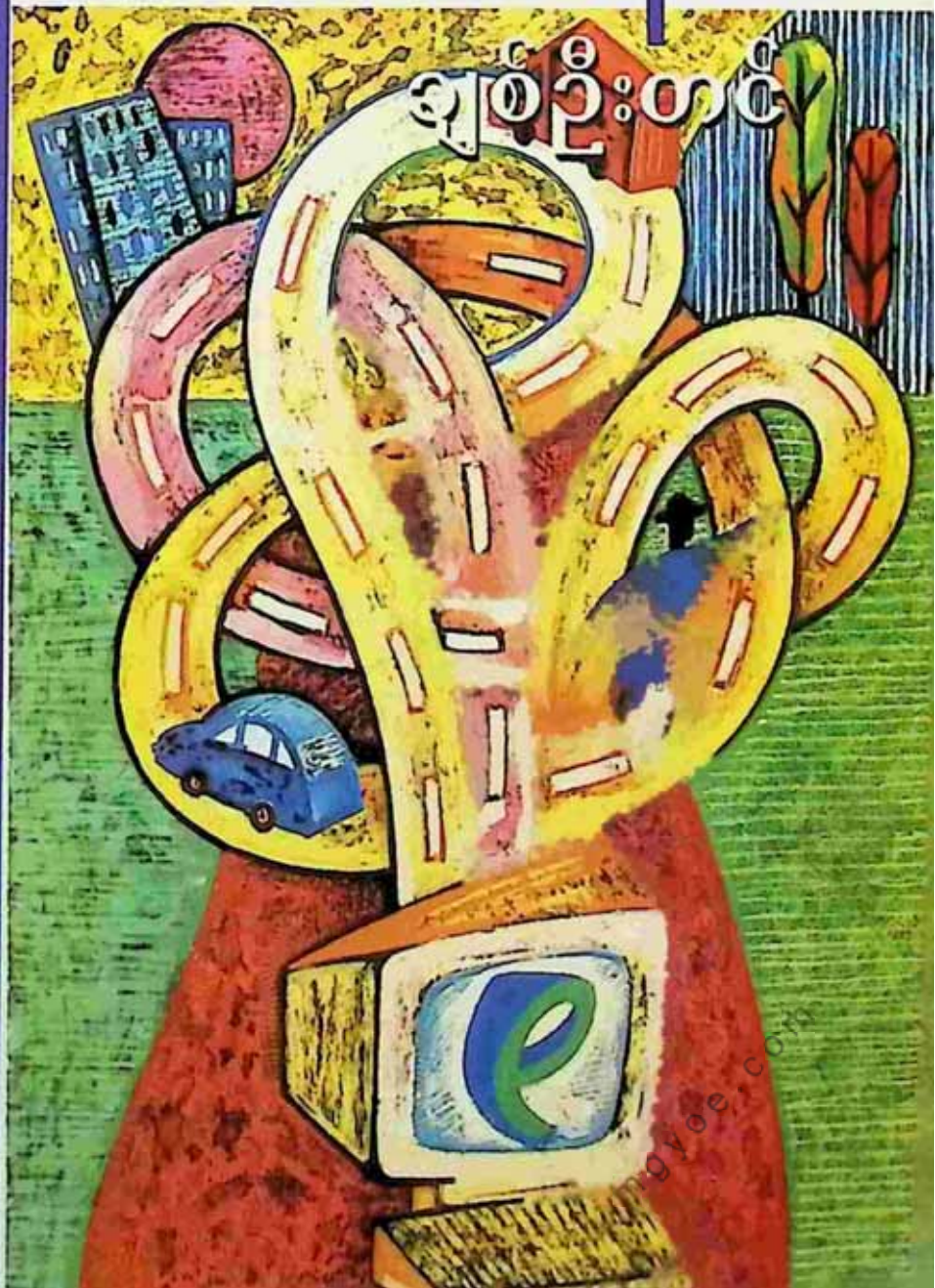
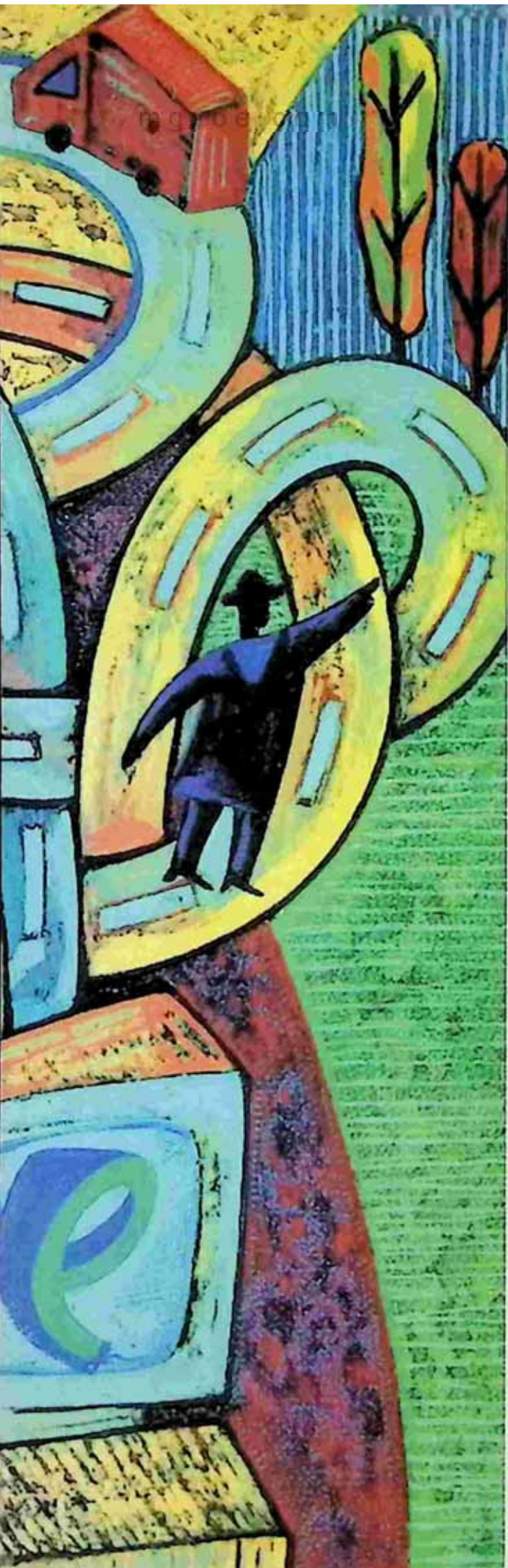

အင်တာနက် အလုပ်လုပ်ပုံအခြေခံကနေ အင်တာနက်အသုံးချပုံယနေအထိ

လူငယ်များအတွက် အင်တာနက်

ချစ်ဦးတင်

ဒီစာအုပ်က
သင့်ကို
အင်တာနက်နဲ့
မိတ်ဆက်ပေးပြီး
အင်တာနက်ရဲ့
အလုပ်လုပ်ပုံနဲ့
အင်တာနက်ပေါ်မှာ
သင်တာတွေ
လုပ်နိုင်တယ်ဆိုတာ
ရိုးရှင်းလွယ်ကူစွာ
သိမြင်လာအောင်
ပြောပြသွားပါလိမ့်မယ်။

လူငယ်များအတွက် အင်တာနက်

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၄၀၀၄၄၀၀၄၀၇ နှင့်

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၄၀၀၄၂၀၀၅၀၇ ဖြင့်

မျက်နှာဖုံးစီမံခန့်ခွဲမှုကို m.s.o ပြုလုပ်ပြီး ထုတ်ဝေသူ- ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်တိုက်၊
(၈၅) ၁၆၄ လမ်း၊ တာမော့ ရန်ကုန်နှင့် ပုံနှိပ်သူ- ဦးနိုင်ဦး၊ ငွေပြည်တော်ပုံနှိပ်တိုက်၊ သိမ်ဖြူ
လမ်း၊ ရန်ကုန်တို့က ပထမအကြိမ် စောင်ရေ- ၅၀၀ ရိုက်နှိပ်ကာ ၂၀၀၇ ခု၊ ဇွန်လတွင်
တန်ဖိုး ၈၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဖြန့်ချိသည်။

စာအုပ်ချုပ် ကိုဖြင့်

မာတိကာ

နိဒါန်း ၃

အခန်း-၁

အင်တာနက်အလုပ်လုပ်ပုံ ၇

အခန်း-၂

အင်တာနက်ကလပ်ဆောင်သည့် အဓိကလုပ်ငန်းများ ၁၇

    အီး-မေးလ် (Electronic Mail) ၁၇

    ယူစ်နက်သတင်းများ (Usenet News) ၂၂

    တဲလ်နက် (Telnet) ၂၃

    ဖိုင်ရွှေ့ပြောင်းမှု (File Transfer) ၂၅

အခန်း-၃

အင်တာနက်ပေါ်တွင် အချက်အလက်များကိုရှာဖွေခြင်း ၂၉

    Archie, Gopher, Veronica, World Wide Web(www)

    ကမ္ဘာတစ်ဝန်း အင်တာနက်ဝက်ဘ်ဆိုက်များ

        အာချီင်း (Archie) ၂၉

        ဂိုဖာ (Gopher) ၃၁

        ဗီရိုနီကာ (Veronica) ၃၅

    ကမ္ဘာအနှံ့ဝက်ဘ်ဆိုက် (World Wide Web) ၃၆

အခန်း-၄

အင်တာနက်ပေါ်မှ ပျော်ရွှင်ပွယ်ရာနေရာများ ၄၁

    တစ်နေ့စာတစ်လုံး (A.Word.A.Day) ၄၂

    ကတ်တစ်စုပန်တီးမှု (Build- A-Card) ၄၃

    ဟီးလ်ဆိုက်ဒ်အခြေခံမူလတန်းကျောင်း (Hillside Elementary School) ၄၄

    ကွန်ပျူတာခနစ်ပြင်ပန်တီးထားသောပြခန်းများ (Virtual Exhibits) ၄၅

    လူငယ်အင်တာနက်ဆိုက် (KIDLINK) ၄၈

    လူငယ်ဆက်သွယ်မှုပုံစံ (Kids Com) ၄၉

    ပျော်ရွှင်ပွယ်စာမျက်နှာ (Fun Page) ၅၂

နိဒါန်း

အင်တာနက်အကြောင်း၊ အင်တာနက်ဆိုတဲ့စကားလုံးကို မကြားဖူးပါဘူးဆိုတဲ့လူ တော်တော်ပဲရှားပါလိမ့်မယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အဲဒါကို နေ့စဉ်နဲ့အမျှ တီဗီကလည်းပြ၊ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာလည်း မြင်ရဖတ်ရ၊ ရေဒီယိုကလည်း ကြားနေရတာမဟုတ်လား။ လူတိုင်းရဲ့ပါးစပ်ဖျားမှာလည်း ဒီအကြောင်း ပြောနေကြတယ်လေ။ ဒါကြောင့် လူတိုင်းလိုလို အင်တာနက်အကြောင်းကို ကြားသိလိုလာကြတာ၊ အဲဒီအကြောင်းကို ထဲထဲဝင်ဝင် ခြေခြေမြစ်မြစ် နားလည်ထိတွေ့ သုံးသပ်ကြည့်လိုလာကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ အင်တာနက်က အဲဒီလို တစ်ကမ္ဘာလုံးလွှမ်းခြုံပြီး တစ်ခွင်တစ်ပြင်အနှံ့ ပြန့်နေတဲ့ကွန်ရက်ကြီးလို အလုပ်လုပ်နေတဲ့တိုင်အောင် အမှန်တော့ အဲဒါဟာ တသီးတခြား ကွန်ပျူတာထောင်ပေါင်းများစွာနဲ့ ဆက်သွယ်နေတဲ့ ကွန်ရက်ငယ်တွေအမြောက်အမြားကို တဆက်တစပ်တည်း ပေါင်းရုံးတွဲချိတ်ထားတာပါပဲ။ အဲဒီကွန်ရက်ငယ်တွေက အစိုးရဌာန အေဂျင်စီတွေ၊ ကုမ္ပဏီငယ်တွေ၊ ဧရာမကော်ပိုရေးရှင်းကြီးတွေ၊ စာသင်ကျောင်းတွေ၊ လူထုစာကြည့်တိုက်တွေ၊ တက္ကသိုလ်တွေနဲ့ အမြတ်အစွန်းရရေးမရည်ရွယ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေက အသုံးပြုနေတဲ့ကွန်ပျူတာတွေနဲ့ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုနေတဲ့ သင့်ကို ဒီစာအုပ်က အင်တာနက်နဲ့ မိတ်ဆက်ပေးပြီး အင်တာနက်ရဲ့အလုပ် လုပ်ပုံနဲ့ အင်တာနက်ပေါ်မှာ သင်ဘာတွေလုပ်နိုင်တယ်ဆိုတာ ရိုးရှင်းလွယ်ကူစွာ သိမြင်လာအောင် ပြောပြသွားပါမယ်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်များနှောင်းပိုင်းမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက် ဖျက်ဆီးလို့မရနိုင်တဲ့ ကွန်ပျူတာကွန်ရက်တစ်ခု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကွန်ရက်ကို အဆင့်မြင့်သုတေသန စီမံကိန်းဌာနကွန်ရက် (Advanced Research Projects Agency network) လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အတိုကောက်လိုတော့ အာပါနက် (ARPAnet) ပေါ့။

တကယ်လို့ စစ်ဘက်က အစွမ်းထက်အားကောင်းတဲ့ ဗဟိုပင်မကွန်ပျူတာတစ်ခုနဲ့ဆက်သွယ်ပြီး ကွန်ရက် တစ်ခုကို စက်တွေနဲ့တည်ဆောက်မယ်ဆိုရင် အဲဒီပင်မကွန်ပျူတာအပေါ် ဗုံးတစ်လုံးချလိုက်တာနဲ့ ကွန်ရက်ကြီး တစ်ခုလုံး အကြီးအကျယ် ထိခိုက်ပျက်စီးသွားနိုင်ပါတယ်။ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနဟာ ကွန်ပျူတာအရေအတွက်

အနည်းငယ် အကြောင်းကြောင်းနဲ့ ကျန်တဲ့ကွန်ပျူတာတွေ တစ်လုံးနဲ့တစ်လုံး အလုပ်မလုပ်နိုင်ခဲ့ရင်တောင် အလွယ်တကူ ဆက်သွယ်အလုပ်လုပ်နိုင်စွမ်းရှိတဲ့ ကွန်ပျူတာကွန်ရက်တစ်ခုကို တည်ထောင်ဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။

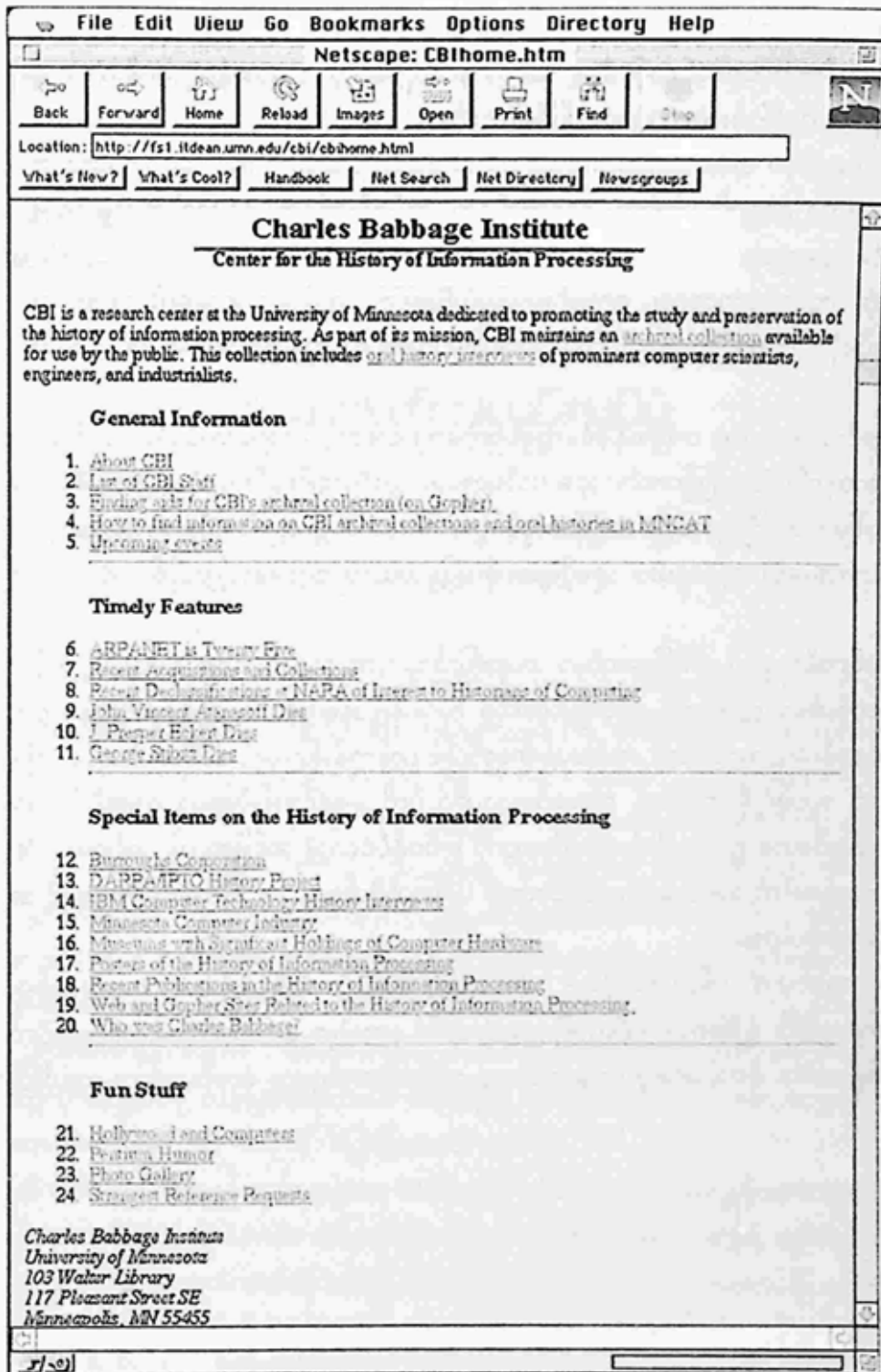
အဲဒီအချိန်မှာ ကွန်ပျူတာ အများစုကြီးဟာ ကိုယ့်ဘာသာတသီးတခြား လွတ်လွတ်လပ်လပ် လုပ်ကိုင်နေကြတာပါ။ နောက် ကွန်ပျူတာချင်းချိတ်ဆက်နိုင်တဲ့ ဆော့ဝဲသုံးစွဲတဲ့အဆင့်လည်း မရှိသေးပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကွန်ပျူတာညွှန်ကြားချက် ပရိုဂရမ်ရေးဆွဲသူတွေအနေနဲ့ ကွန်ပျူတာစက်တစ်လုံးကို တခြားကွန်ပျူတာတစ်လုံးနဲ့ ချိတ်ဆက်ပြီး အတူအလုပ်လုပ်နိုင်တဲ့ ကွန်ပျူတာညွှန်ကြားချက်တွေ ရေးရာမှာဖြစ်ပါတယ်။

အာပါနက်အတွက် အဓိကစိန်ခေါ်မှုဟာ အထူးကွန်ပျူတာညွှန်ကြားချက် အစီအစဉ်ရေးသားမှု (Special Programming) မလိုအပ်ဘဲ နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးမှာရှိတဲ့ ကွန်ပျူတာတွေကို အတူအလုပ်လုပ်နိုင်စေမဲ့ စနစ်တစ်ခုကို ပုံစံထုတ်ဖို့ပဲ။ အဲဒါက စစ်ရေးကိစ္စမှာ ဆက်သွယ်မှုတွေ နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးဖို့ ပိုပြီးခက်ခဲသွားစေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဘယ်ကွန်ပျူတာတစ်လုံးကိုမဆို ကွန်ပျူတာကွန်ရက်ကြီးတစ်ခုလုံးကို လုံးလုံးလျားလျား မထိခိုက်စေဘဲ ဖျက်ဆီးလို့ရနိုင်လို့ပဲ။ အာပါနက်ဟာ မူလကတည်းက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု

အိုင်အမ်ပီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအုပ်စုသည် အာပါနက်စီမံကိန်းအတွက် သော့ချက်ကျ အရေးပါသော လုပ်ငန်းအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်သည်။

၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်ဝန်းကျင်က ရိုက်ကူးထားသောဤပုံတွင် ပါရှိသူများမှာ (ဝဲမှယာ) ထရူးယက်သက်ချ် (ထိုင်နေသူ)၊ ဘီလ်ဘားတဲလ်၊ ဒေ့ဗ်ဝါးလ်ဒင်၊ ဂျင်မ်ဂျစ်စ်မင်း၊ ဘော့ကန်၊ ဖရန့်ဟတ်၊ ဘင်ဘာက၊ မာတင်သရပ်၊ ဝင်းလ်ခရီးသားနှင့် ဆီဗီရီအွမ်းစတိန်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

အင်တာနက်သမိုင်းနှင့် ဆိုင်သည့် သတင်း အချက်အလက်များကို မင်နီဆိုးတားပြည်နယ် တက္ကသိုလ်
ချားစ်ဘက်ဘီတ်ချ်သိပ္ပံ၏ ဝက်ဘ်ဆိုက်အွန်လိုင်းပေါ်တွင် တွေ့ရှိဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။
ကမ္ဘာ့အနီးကျယ်ပြန့်သည့် ယင်းဝက်ဘ်ဆိုက်၏ လိပ်စာမှာ
<http://fs1.itdean.umn.edu/cbi/cbihome.html> ဖြစ်ပါသည်။

အနောက်ပိုင်းမှာ နေရာ(၄)နေရာနဲ့ တစ်ပေါင်းတည်းအတူ ဝါယာဆက်သွယ်ထားလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီ စမ်းသပ် ဆောင်ရွက်တဲ့ ကွန်ရက်ကမှတစ်ဆင့် ဒီနေ့ အင်တာနက်လိုခေါ်တဲ့ ကမ္ဘာအနှံ့ကျယ်ဝန်းတဲ့ ကွန်ရက်ကြီးအဖြစ် အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

အင်တာနက်မှာ အဓိကအရေးအပါဆုံး အရင်းအမြစ်အင်အားဟာ အဲဒီ အင်တာနက်နဲ့ ဆက်သွယ်ကြတဲ့ လူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေ၊ သုတေသီတွေ၊ လုပ်ငန်းရှင်တွေ၊ စာကြည့်တိုက်မူးတွေနဲ့ အစိုးရအရာရှိ စသည်ဖြင့်ပေါ့။ လူတွေဟာ သူတို့အိမ်မှာရှိတဲ့ တစ်ကိုယ်ရည်သုံးကွန်ပျူတာတစ်ခုကနေ၊ သူတို့ရဲ့ရုံးဌာန အလုပ် စခန်းထဲမှာရှိတဲ့ ကွန်ပျူတာကနေ၊ ကျောင်းမှာအသုံးပြုနေတဲ့ ကွန်ပျူတာကွန်ရက်တစ်ခုကနေ၊ ဒါမှမဟုတ် သူတို့ရဲ့စာကြည့်တိုက်ထဲမှာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂလိကအလုပ်စခန်းမှာထားရှိတဲ့ ကွန်ပျူတာကနေ အင်တာနက်ကို ဆက်သွယ် နိုင်ပါတယ်။

ကျောင်းသားတွေက တခြားနိုင်ငံတွေမှာရှိတဲ့ကျောင်းတွေနဲ့ ကျောင်းသင်ခန်းစာအစီအစဉ်တွေကို မျှဝေ ဖလှယ်ဖို့ အင်တာနက်ကို သုံးကြတယ်။ သုတေသီတွေဟာ သူတို့အချင်းချင်း မျက်နှာချင်းဆိုင်တွေ့ဆုံစရာမလိုဘဲ အင်တာနက်ပေါ်မှာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အပြန်အလှန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြတယ်။ အသက်အရွယ်မရွေး၊ လူမျိုး ဘာသာ၊ နိုင်ငံသားမရွေး လူတွေဟာ သူတို့ရဲ့အပန်းဖြေမှုအတွက် ဆွေးနွေးပြောဆိုဖို့ အင်တာနက်ကို အသုံးပြု ကြတယ်။

အမေရိကန်သမ္မတ အိမ်ဖြူတော်မှာ အများပြည်သူထံက သတင်းအချက်အလက်တွေကို လက်ခံရယူဖို့ အင်တာနက်စာတိုက်သေတ္တာတစ်ခု ထားရှိပါတယ်။ လုပ်ငန်းဌာနတွေက သူတို့ရဲ့ထုတ်ကုန်တွေကို ရောင်းချဖို့ အင်တာနက်ဈေးခန်းတွေကတစ်ဆင့် ကမ်းလှမ်းကြတယ်။ ကုန်ကုန်ပြောရရင် ဆိုဗီယက်ယူနီယံကြီး ပြိုကွဲနေစဉ် ကာလမှာတောင် သူတို့ရဲ့နိုင်ငံပြင်ပနဲ့ အဆက်အသွယ်လုပ်လို့ မရနိုင်ဘဲဖြစ်နေတဲ့ ရုရှားနိုင်ငံသားတွေအတွက် သူတို့ပြောချင်ဆိုချင်တာတွေ၊ ပို့ချင်တဲ့သတင်းတွေကို ပြင်ပနိုင်ငံတွေနဲ့ အပြန်အလှန် ထပ်တလဲလဲ၊ အကြိမ်ကြိမ် အခါခါ လူးလားတုံ့ခေါက် အပေးအယူလုပ်နိုင်အောင် ယုံကြည်စိတ်ချရတဲ့ နည်းလမ်းတစ်ခုအနေနဲ့ အင်တာနက်က ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါတယ်။

အင်တာနက်ဟာ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ သတင်းတွေပို့ဖို့ဆိုတဲ့ သူ့ရဲ့မူရင်းအစ ကနဦးရည်ရွယ်ချက်ထက် အဆများစွာကျော်လွန်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ခုအခါမှာ အင်တာနက်အသုံးပြုမှုတွေလည်း အင်တာ နက်သုံးစွဲသူအမျိုးအစား စုံလင်များပြားလာတာနဲ့အမျှ အမျိုးမျိုးအထွေထွေ စုံလင်များပြား ကျယ်ပြန့်လှပါတယ်။

အခန်း-၁

အင်တာနက်အလုပ်လုပ်ပုံ

အင်တာနက်ကို ပုံစံထုတ်ရာမှာ အဓိကဗဟိုချက်ကျတဲ့ပြဿနာဟာ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၊ ဒေသတစ်ခု၊ သို့မဟုတ် ကမ္ဘာတစ်လွှားမှာရှိနေတဲ့ အမျိုးအစားမတူကွဲပြားတဲ့ကွန်ပျူတာတွေကို တစ်လုံးနဲ့တစ်လုံး ဆက်သွယ် လို့ရမဲ့၊ စကားပြောနိုင်မဲ့နည်းလမ်းတစ်ခုကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အာပါက အဲဒီပြဿနာကို အင်တာနက် ပရိုတိုကောလ်တွေနဲ့ ဖြေရှင်းလိုက်တယ်။ ပရိုတိုကောလ်ဆိုတာ ကွန်ပျူတာတစ်လုံးနဲ့တစ်လုံး ချိတ်ဆက်နိုင်တဲ့ နည်းလမ်း စည်းမျဉ်းအစီအစဉ်တွေဖြစ်သလို အဲဒါက ကွန်ပျူတာတစ်လုံးရဲ့ ဘာလုပ်တယ်၊ ဘယ်လိုလုပ်တယ်၊ ဘာတွေဆောင်ရွက်ပြီးတယ် ဆိုတာနဲ့ပတ်သက်ပြီး စံညွှန်းသတ်မှတ်ပေးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် သင်တို့ကစားခဲ့တဲ့ဂိမ်းတစ်ခုခုနဲ့ အဲဒီဂိမ်းကိုကစားရာမှာ သင်တို့လိုက်နာခဲ့ရတဲ့ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းတွေ ပြန်စဉ်းစားကြည့်လိုက်ပါ။ အဲဒီဂိမ်းရဲ့စည်းကမ်းတွေက အဲဒီပွဲစဉ်မှာ သင် ကစားသမား ဘယ် နှုယောက် ထည့်သုံးကစားနိုင်တယ်။ ဘယ်စည်းကမ်းနည်းလမ်းနဲ့ ကစားရမယ်။ ဘယ်အချက်တွေကို ခွင့်ပြုပြီး ဘယ်အချက်တွေကို မပြုလုပ်ဖို့ တားမြစ်ထားတယ်။ အနိုင်ရရှိဖို့ လိုအပ်တဲ့ရမှတ်၊ ဝိုးအရေအတွက် ဘယ်လောက် သတ်မှတ်ထားတယ်ဆိုတာတွေကို သင့်ကို ပြောပြထားပါတယ်။

တစ်ခါ သင်ဟာ အဲဒီစည်းကမ်းတွေအရ သင့်အနေနဲ့ ကိုယ်နဲ့ သိပ်ကိုမတူခြားနားသူတွေနဲ့ ကစားနိုင် တာဖြစ်တယ်ဆိုတာလည်း သင်သိပါတယ်။ အင်တာနက်ပရိုကောလ်ဆိုတာ အဲဒီဂိမ်းတွေရဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေ နဲ့ တူပါတယ်။ သူတို့က ကွန်ပျူတာတစ်လုံးအနေနဲ့ အလုပ်လုပ်ရာမှာ လိုက်နာလုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရှိရမဲ့ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းနဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်ကို စံတွေသတ်မှတ်ပေးထားတယ်။ အဲဒါကြောင့် ကွန်ပျူတာတွေ တစ်လုံးနဲ့ တစ်လုံး အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်နိုင်ကြတာပဲ။

အင်တာနက်ကို တစ်ခါတစ်ခါ စာပို့တိုက်လုပ်ငန်းနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လိုရတယ်။ အဲဒီနှစ်မျိုးလုံးဟာ အဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခုလို အလုပ်လုပ်ကြတာဖြစ်တယ်ဆိုတာ မြင်ရလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ဟာ အမှန်တကယ်မှာ အတူတကွအလုပ်လုပ်ကိုင်တဲ့ အစိတ်အပိုင်းငယ်တွေကို စုဖွဲ့ပြုလုပ်ထားတာသာ ဖြစ်တယ်။

မြို့ငယ်ကလေးတွေမှာ ဒေသခံစာတိုက်ကလေးတွေ ရှိကြတယ်။ မြို့ကြီးတွေမှာလည်း ဒေသဆိုင်ရာ

စာပို့တိုက်စနစ်တွေ ရှိကြတယ်။ ပြီးတော့ နိုင်ငံတွေအတွက် အမျိုးသားစာပို့တိုက်လုပ်ငန်းဌာနတွေလည်း ရှိပါတယ်။ သူတို့အားလုံးဟာ ချောစာနဲ့ ချောထည်တွေကို ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ မတူတဲ့စက်ကိရိယာတွေနဲ့ ကိုင်တွယ်ခွဲခြားဆောင်ရွက်ကြတယ်။ မတူတဲ့ကိရိယာတန်ဆာပလာတွေကို အသုံးပြုပြီး ဝေငှကြတယ်။ စက်ဘီးကနေ ထရပ်ကားနဲ့ လေယာဉ်တွေအထိ သုံးကြတယ်ပေါ့။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးမှာရှိတဲ့ စာပို့လုလင်တွေကလည်း မတူကွဲပြားတဲ့ ရာပေါင်းများစွာသော ဘာသာစကားအမျိုးမျိုးကို ပြောကြတယ်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ သူတို့အားလုံး အတူတကွအလုပ်လုပ်ဖို့ စီမံကိုင်တွယ်လုပ်ဆောင်ကြရတာချည်းပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့မှာ စွဲမှတ်ထားပြီးတဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေ ရှိထားလို့ပဲပေါ့။ ပရိုတိုကောလ်တွေ ရှိနေလို့ပေါ့။

စာပို့တိုက်စည်းမျဉ်းတွေမှာ ဖော်ပြထားတယ်။ ချောစာချောထုပ်မှန်သမျှ စာအိတ်ဖြင့် စာအိတ်၊ အထုပ်ဖြင့်အထုပ် သူဟာနဲ့သူ လိုအပ်သလိုထည့်သွင်း ထုပ်ပိုးပြီးမှသာ ပို့ရမယ်။ တံဆိပ်ခေါင်းလည်း အလုံအလောက် တပ်ရမယ်။ ပြီးတော့ ဘယ်ချောအိတ်ချောထုပ်မှာမဆို ပို့ရမဲ့လိပ်စာ ပါကိုပါရမယ်။ အဲဒီစည်းမျဉ်းတွေကို သင်သိပြီဆိုတာနဲ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာရှိတဲ့ ဘယ်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ထံကိုဖြစ်ဖြစ် သင် ချောပို့လို့ရနိုင်ပြီလေ။

အင်တာနက်ကလည်း အဲဒီနည်းအတိုင်း အလုပ်လုပ်တာဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်သူမဆို အင်တာနက်ပရိုတိုကောလ်တွေကို သိပြီဆိုတာနဲ့ သတင်းအချက်အလက်ဟာ စက်တွေနဲ့ သူတို့ကိုအသုံးပြုနေတဲ့ ကမ္ဘာအနှံ့က လူတွေအကြားမှာ အလွယ်တကူ လှည့်လည်သွားလာနိုင်ပါတယ်။

အင်တာနက်ကို ထိန်းချုပ်စေစားနေတဲ့ ပရိုတိုကောလ်တွေရဲ့ အခြေခံကျတဲ့အစုအဝေးဟာ တီစီပီနဲ့ အိုင်ပီ ပရိုတိုကောလ် အစိတ်အပိုင်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါက ထုတ်လွှင့်မှုထိန်းချုပ်ရေး ပရိုတိုကောလ် (Transmission Control Protocol: TCP) နဲ့ အင်တာနက်ပရိုတိုကောလ် (Internet Protocol: IP) အတွက် ကိုယ်စားပြုအလုပ် လုပ်ပါတယ်။

အင်တာနက်ပရိုတိုကောလ်က အင်တာနက်နဲ့ဆက်သွယ်လာတဲ့ ကွန်ပျူတာတိုင်းမှာ ထူးခြားတဲ့လိပ်စာတစ်ခု ပါရှိရမယ်လို့ သတ်မှတ်ထားတယ်။ အဲဒီ လိပ်စာတွေမှာ အချိန်အားဖြင့် ပိုင်းခြားထားတဲ့ နံပါတ် (၄)ခု ပါဝင်တယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ချမ်ပီနီးစီရင်စု အဘားနားမြို့မှာရှိတဲ့ အီလီနွိုက်ပြည်နယ် တက္ကသိုလ်တွေအနက်က ကွန်ပျူတာတစ်လုံးရဲ့ အိုင်ပီလိပ်စာဟာ 128.174.5.49 ဖြစ်ပါတယ်။ သင့်မှာ ကွန်ပျူတာတစ်လုံးရဲ့ အိုင်ပီလိပ်စာရှိပြီဆိုတာနဲ့ သင်ဟာ သတင်းစကား (message) တွေ၊ ဒါမှမဟုတ် သတင်းအချက်အလက် (Information) တွေကို ပို့ရမဲ့နေရာကို သိနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ထုတ်လွှင့်မှုထိန်းချုပ်ရေး ပရိုတိုကောလ် (တီစီပီ)က ကွန်ပျူတာကတစ်ဆင့် သင်ပို့လိုက်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်ကို ကိုင်တွယ်စီမံခန့်ခွဲပါတယ်။ တီစီပီက သတင်းစကား (message) တိုင်းကို စီမံကိုင်တွယ်ထိန်းချုပ်လို့ရတဲ့ အစုအဝေးနဲ့ နံပါတ်တွေအဖြစ် အစုအဝေးတစ်ခုတိုင်းကို အစီအစဉ်တကျ ခွဲဝေပစ်ပါတယ်။ အဲဒီနောက် နံပါတ်တပ်ထားပြီးဖြစ်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်ကို တခြားကွန်ပျူတာတစ်လုံးရဲ့ အိုင်ပီလိပ်စာနဲ့ အမှတ်အသားပြုပြီး အဲဒီကွန်ပျူတာဆီကို ပို့လိုက်တာပါ။ အဲဒါတွေ တခြားတစ်ဖက်အဆုံးကို ရောက်ရှိသွားချိန်မှာ တီစီပီဆော့ဝဲက အချက်အလက် အစိတ်အပိုင်း အစုအဝေး အစအန အားလုံး အဲဒီရောက်ရှိနေမနေ စစ်ဆေးပြီး သူတို့ကို အစီအစဉ်တကျ ပြန်ထားသို့ပေးတယ်။ အဲဒီအခါ အသုံးပြုဖို့ အဆင်သင့်ဖြစ်သွားတာပါပဲ။

သင့်အနေနဲ့ စာတစ်စောင်ကို စာတိုက်သေတ္တာထဲကို ထည့်လိုက်တဲ့အခါ အဲဒီစာဟာ အခြားချောစာချောထုပ် ရာပေါင်းများစွာနဲ့အတူ စုဝေးပြီး မျိုးတူစုတွေအလိုက် ရွေးချယ်ခွဲခြားခံရပါတယ်။ သင့်ရဲ့ ဒေသခံစာတိုက်ကစာကို ချောစာသွားမဲ့နေရာလမ်းကြောင်းအလိုက် ခွဲခြားမယ်။ ပြီးရင် နောက်စာတိုက်တစ်တိုက်ကို

ပို့လိုက်တာပေါ့။ ဒီနည်းအတိုင်းပဲ သတင်းအချက်အလက်တွေကို အင်တာနက်ပေါ်မှာခွဲခြားပြီး သူ့လမ်းကြောင်း အတိုင်း ပို့တာပါပဲ။

အင်တာနက်နဲ့ဆက်သွယ်တဲ့ အင်တာနက်ပေါ်ကကွန်ပျူတာတွေကို လမ်းကြောင်းအတိုင်းပို့သူ၊ လမ်းကြောင်းစေသူ စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ ရုတာ (Router) လို့ ခေါ်တယ်။ အထုပ်ဖွင့်သူ၊ အထုပ်ဖြေသူ၊ ဘူးဖောက်သူ၊ သတင်းနှိုက်သူ စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ ပက်ကက်ဆွစ်ချာ (Packet Switcher) လို့လည်း ခေါ်တယ်။

အဲဒီ 'ရုတာ'၊ 'ပက်ကက်ဆွစ်ချာ' ကွန်ပျူတာက သတင်းအချက်အလက်၊ အထုပ်၊ ဘူး (Packet) တိုင်းပေါ်မှာရှိတဲ့ အိုင်ပီလိပ်စာတွေကို ဖတ်တယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီပက်ကက်တွေကို သူတို့ရဲ့ ဦးတည်လိပ်စာ အတိုင်းသွားဖို့ ညွှန်လိုက်တာပဲ။ အဲဒီ သတင်းအချက်အလက်ကို ကွန်ပျူတာတစ်လုံးက အခြားတစ်လုံးဆီ ပြိုဟ်တုကွန်ရက်နဲ့ဆက်သွယ်ထားတဲ့ ဖုန်းလိုင်းပေါ်က ပို့နိုင်ပါတယ်။ ဖန်မျှင်သုံး အနီအောက်ရောင်ခြည်နဲ့ သတင်းအချက်အလက်ပို့တဲ့စနစ်၊ (fiber optic) ကေဘယ်တွေနဲ့လည်း ပို့လို့ရတယ်။ ရေဒီယိုအသံလွှင့်ချက်နဲ့ ပို့ရင်တောင် ရပါတယ်။

အိုင်ပီလိပ်စာတွေဟာ မှတ်မိဖို့နဲ့ အသုံးပြုဖို့ ခက်ခဲနိုင်တဲ့နံပါတ်တွေနဲ့ ပြုလုပ်ထားတာပါ။ ဒါကြောင့် ကွန်ပျူတာတွေက သုံးနေကျအတိုင်း အကွရာစဉ်နဲ့ ပြုလုပ်ထားတဲ့ လိပ်စာတွေကိုလည်းပဲ သုံးကြပါတယ်။ အိုင်ပီလိပ်စာတွေလိုပဲ ဒီအကွရာနဲ့ ပြုလုပ်ထားတဲ့ လိပ်စာတွေမှာ အချိန်နဲ့ ခွဲခြားထားတဲ့ အစိတ်အပိုင်း အများအပြား ပါဝင်တယ်။ အမှန်တော့ သူတို့မှာ အစိတ်အပိုင်း (၄)ခုထက် လျော့ပြီးတော့သော်လည်းကောင်း၊ ပိုလို့သော်လည်းကောင်း ရှိနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အိုင်ပီလိပ်စာ 128.255.40.201 ပါရှိတဲ့ အိုင်အိုဝါပြည်နယ် တက္ကသိုလ်က ကွန်ပျူတာတစ်လုံး မှာ ပိုပြီးမှတ်မိဖို့လွယ်ကူတဲ့ အကွရာလိပ်စာ Panda.uiowa.edu လည်းပဲ ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီလိပ်စာ ပထမ အစိတ်အပိုင်း Panda ဆိုတဲ့စာလုံးဟာ အထိုင်ခိုင်ခံ့ကွန်ပျူတာရဲ့ နာမည်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိပ်စာရဲ့ ကျန်တာ တွေဖြစ်တဲ့ uiowa.edu ဆိုတာတွေကတော့ နယ်ပယ်နဲ့ဆိုင်တဲ့နာမည်လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အဲဒီလိပ်စာ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုချင်းဟာ ဒိုမိန်း(domain)တစ်ခုကို ရည်ညွှန်းထားတာ ဖြစ်တယ်။ ဒိုမိန်း(domain) ဆိုတာ ကွန်ပျူတာအင်တာနက်ပညာရပ်အသုံးအနှုန်းမှာ ယေဘုယျသုံး နောက်ဆက်တွေကို ခွဲဝေပေးတဲ့ လိပ်စာ တွေပါရှိတဲ့ အင်တာနက်ရဲ့ အောက်လက်ခံပစ္စည်းအစိတ်အပိုင်းကို ခေါ်တာဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ဒိုမိန်းတစ်ခုချင်းက အင်တာနက်တည်နေရာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကို ပေးပါ တယ်။ ဥပမာ ဒီအင်တာနက်ဟာ ဘယ်နေရာမှာ တည်ရှိတယ်၊ အဲဒီ ကွန်ပျူတာကို ဘယ်သူက တာဝန်ခံတယ်၊ ပြီးတော့ ဒီအင်တာနက်ဟာ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ဆက်သွယ်ထားတယ် အစရှိသည်ဖြင့် ဖြစ်ပါတယ်။ လက်ယာ ဘက်မှ လက်ဝဲဘက်ကိုရွေ့လျားရင်း ဒိုမိန်းက အထိုင်ခိုင်ခံ့ကွန်ပျူတာရဲ့ တည်နေရာအကြောင်း သတင်းအချက် အလက်ကို ပိုပြီးတိတိကျကျပေးပါတယ်။

ဥပမာ တစ်ခါ uiowa.edu စတဲ့ ဒိုမိန်း အမည်ထဲမှာ edu ဆိုတဲ့ ဒိုမိန်းက အထိုင်ခိုင်ခံ့ကွန်ပျူတာကို ပညာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက အသုံးပြုနေတယ်ဆိုတာ သင်သိအောင် ပြောပြတာဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ edu ဟာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှာရှိတဲ့ ပညာရေးဆိုင်ရာ နေရာဌာနတွေနဲ့ တွဲဖက်ချိတ်ဆက် ထားတဲ့ ဒိုမိန်းဖြစ်လို့ပဲ။ uiowa ဆိုတဲ့ ဒိုမိန်းကတော့ panda လို့ နာမည်ပေးထားတဲ့ အထိုင်ခိုင်ခံ့ကွန်ပျူတာတည်ရှိ ပြီး ထူးခြားတိကျတဲ့ ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းကြီးဖြစ်တဲ့ အိုင်အိုဝါတက္ကသိုလ်ကို ကိုယ်စားပြုပါတယ်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ဒိုမိန်းနာမည်တွေရဲ့အဆုံးမှာ အသုံးပြုထားတဲ့ ဒိုမိန်း (၆)ခုရှိပြီး အဲဒီ ဒိုမိန်းတစ်ခုချင်းဟာ ကွန်ပျူတာကို အသုံးပြုနေတဲ့နေရာ (site) တွေရဲ့ အမျိုးအစားတွေကို ရည်ညွှန်းပါတယ်။

ဒိုမိန်း	ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်	နမူနာ
com	ကုမ္ပဏီများ သို့မဟုတ် စီးပွားကုန်သွယ် Site များ	apple.com (Apple ကော်ပိုရေးရှင်း)
edu	ပညာရေးဆိုင်ရာ Site များ	yale.edu (ယေးတက္ကသိုလ်)
gov	အမေရိကန်အစိုးရ Site များ	nasa.gov (နာဆာ)
mil	အမေရိကန်စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ Site များ	ddn.mil (ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနကွန်ရက်)
net	ကွန်ရက် Site များ	digex.net (Digex အင်တာနက်ဌာန)
org	ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ	carl.org (ကော်လိုရာဒိုသုတေသန မဟာမိတ်အဖွဲ့)

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုပြင်ပမှာရှိတဲ့ နိုင်ငံတွေက ဒီ ဒိုမိန်းတွေကို မသုံးကြပါဘူး။ အဲဒီအစား သူတို့ရဲ့နာမည်အဆုံးမှာ အက္ခရာစာလုံးနှစ်လုံးသာပါတဲ့ နိုင်ငံအလိုက် ဒိုမိန်းတွေကိုပဲ သုံးကြပါတယ်။ နယူးဇီလန်အတွက် nz၊ ဘရာဇီးလ်နိုင်ငံအတွက် br၊ ဒါမှမဟုတ် ကနေဒါနိုင်ငံအတွက် ca စတာမျိုးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

အင်တာနက်တစ်ခုနဲ့ ဆက်သွယ်သူတိုင်းမှာ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်လိပ်စာတစ်ခု ရှိကြတယ်။ လူတစ်ဦးချင်း အင်တာနက်လိပ်စာတွေမှာ လူတစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီအတွက် သုံးစွဲသူ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြတဲ့ အိုင်ဒီ (user ID) တွေနဲ့ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းပြုလုပ်ထားတယ်။ အဲဒါကို အက္ခရာနဲ့ဆိုင်တဲ့ လိပ်စာမှာ (@) ဆိုတဲ့ သင်္ကေတနဲ့ ဖော်ပြတဲ့ "at" နဲ့ ချိတ်ဆွဲထားတာဖြစ်တယ်။ user ID တွေကို အမြဲသင်တို့ရဲ့ နာမည်တွေက ယူရတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ကို ရေးသားသူ Kerry Cochrane ရဲ့ အင်တာနက်လိပ်စာအပြည့်အစုံဟာ Kcochra@orion.it.luc.edu ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိပ်စာကို ဝဲဘက်မှ ယာဘက်ကို ဖတ်လိုက်ရင် သူ့ရဲ့ user ID ဟာ သူ့နာမည် Kerry Cochrane က ယူထားတဲ့ Kcochra ဖြစ်တယ်ဆိုတာရယ်၊ သူဟာ လိပ်စာ orion.it.luc.edu မှာ ရှိတယ်ဆိုတာရယ် တွေ့ရပါမယ်။ orion က ဒီ အင်တာနက်ဆက်သွယ်မှုမှာ အထိုင်(အိမ်ရှင်) စက်ရဲ့နာမည်ဖြစ်တယ်။ သတင်းပြန်ကြားရေးနည်းပညာရုံးက orion လို့ နာမည်ပေးထားတဲ့ ကွန်ပျူတာကို ဖွင့်အသုံးပြုနေတာမို့ ပထမဒိုမိန်းကို it လို့ ခေါ်တယ်။ တစ်ခါ အဲဒီပြန်ကြားရေးနည်းပညာရုံးဟာ ချိကာဂိုမြို့က လိုယိုလာတက္ကသိုလ်ရုံးဖြစ်တဲ့အတွက် နောက်ဒိုမိန်းတစ်ခုက luc ဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူက

ပညာရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းဖြစ်နေလို့ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် နောက်ဆုံးအပြီးသတ် ဒီမိန်းဟာ edu ဖြစ်သွားပါတယ်။ အမေရိကန်သမ္မတမှာတောင် အိမ်ဖြူတော်မှာ အင်တာနက်လိပ်စာတစ်ခု ရှိပါတယ်။ president @ whitehouse. gov တဲ့။ ဒါတွေဟာ အစပထမပိုင်းမှာ ရှုပ်ထွေးတယ်လို့ထင်ရပေမဲ့ အင်တာနက်လိပ်စာတွေက သူတို့ ဘယ်လို အလုပ်လုပ်တယ်ဆိုတာ သင်သိတဲ့အခါမှာ သင့်ကို နားလည်သွားစေပါတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်အနည်းငယ်တုန်းက အင်တာနက်ဟာ အများပြည်သူ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အသုံးပြုတဲ့အဆင့်ကို မရောက်ရှိသေးပါဘူး။ အဲဒီအခါက အင်တာနက်သုံးစွဲသူအများစုဟာ သူတို့တွေ ကျောင်းသူကျောင်းသားအဖြစ် တက်ရောက်နေတဲ့ တက္ကသိုလ်တွေနဲ့၊ သူတို့တွေ ဝန်ထမ်းအဖြစ် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေတဲ့ ကုမ္ပဏီတွေမှာရှိတဲ့ အင်တာနက်တွေနဲ့ပဲ ထိတွေ့သုံးစွဲကြရတာပါ။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် အင်တာနက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာတဲ့ အချို့ ကျေးဇူး အနေနဲ့ ဆက်သွယ်ရေးနည်းလမ်းတွေလည်း တိုးတက်လာခဲ့ပါတယ်။ ပြီးတော့ အင်တာနက်ရော၊ အင်တာနက်ကို သုံးစွဲသူတွေရဲ့အရည်အသွေးရော အချိန်နဲ့အမျှ တိုးတက်နေတာပါ။

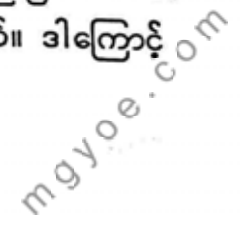
အင်တာနက်သုံးစွဲသူတွေထဲမှာ အလျင်မြန်ဆုံးတိုးတက်လာခဲ့အုပ်စုတွေထဲက တစ်ခုကတော့ သူငယ်တန်း ကနေ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းအောင်ပြီးတဲ့အဆင့်အထိ grade 12 ကို ရောက်လာတဲ့ ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေနဲ့ သူတို့ရဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးက စာသင်ကျောင်းတွေဟာ အင်တာနက်ထဲဝင်ရောက် ဖို့၊ အင်တာနက်နဲ့ဆက်သွယ်အသုံးပြုဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကလေးတွေဟာ အင်တာနက် အွန်လိုင်းပေါ်ကရနိုင်တဲ့ အင်မတန်မှကြီးမားတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတွေကို ခံစားနိုင်ကြပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ အင်တာနက်နဲ့ဆက်သွယ်ဖို့ ကျောင်းတွေအတွက် နည်းလမ်းအမြောက်အမြား ရှိပါတယ်။ များစွာသောနိုင်ငံတွေနဲ့ ဒေသတွေက သူတို့ပိုင်ကွန်ရက် (network) တွေကို ကျောင်းတွေနဲ့အတူ ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်ပြီး သူတို့ကို အွန်လိုင်းပေါ်ရောက်လာအောင် တင်ပေးနိုင်ခဲ့တယ်။ အချို့တက္ကသိုလ်တွေနဲ့ ကောလိပ် ကျောင်းတွေက ဒေသခံကျောင်းတွေက သူတို့အစီအစဉ်တွေမှာ ဧည့်အဖြစ်ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ပြုကြတယ်။ အလားတူပဲ အင်တာနက်ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးသူ (Internet providers) လို့ခေါ်တဲ့ ကုမ္ပဏီတွေကလည်း ကျောင်းတွေ၊ ကုမ္ပဏီတွေနဲ့ ပုဂ္ဂလိကတစ်ဦးချင်းဈေးကွက် စဖွင့်ပေးကြတယ်။ ဒါကြောင့် စာသင်ကျောင်းအများအပြားဟာ အင်တာနက်နဲ့ဆက်သွယ်ထားပြီး ဖြစ်နေကြတယ်။ မိသားစုတွေအနေနဲ့လည်း သူတို့ရဲ့အလုပ်ခွင်မှာ၊ ဒါမှမဟုတ် အိမ်မှာ အင်တာနက်နဲ့ဆက်သွယ်မှု ပြုလုပ်နိုင်တာပါပဲ။

အင်တာနက်ဆက်သွယ်မှုမှာ မတူတဲ့အမျိုးပေါင်းများစွာရှိတယ်ဆိုတာ နားလည်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ အထူးသဖြင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်အနေနဲ့ မိမိကိုယ်ပိုင်အင်တာနက်ဆက်သွယ်မှု ထားရှိလိုတဲ့အချိန်မျိုးမှာ ပိုပြီး နားလည်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အမျိုးပေါင်းများစွာကွဲနေတဲ့ ဆက်သွယ်မှုတွေမှာ ထူးထူးခြားခြား သိပ်ကိုကွဲပြားခြားနား တဲ့ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရည်တွေ ရှိနေကြတယ်။ အမြန်ဆုံးနဲ့ ဘက်အစုံဆုံးဆက်သွယ်မှုဟာ ဒီအတွက်ပြုလုပ်ထားတဲ့ မြန်နှုန်းမြင့် ကေဘယ်ကို သုံးပါတယ်။ သူ့ကို ယေဘုယျအားဖြင့် မိမိကွန်ပျူတာနဲ့ အင်တာနက်အကြား တိုက် ရိုက် ဆက်သွယ်ပေးတဲ့ လိုင်းတစ်လိုင်းလို့ခေါ်တယ်။ ဒီဆက်သွယ်မှုပုံစံအမျိုးအစားနဲ့ သတင်းအချက်အလက်ဟာ အဲဒီကွန်ပျူတာနဲ့ အင်တာနက်ရဲ့ ကျန်တဲ့အပိုင်းကြားမှာ တစ်နေ့ ၂၄ နာရီအပြည့် ကွန်ပျူတာကို ဖွင့်ထားသမျှ ကာလပတ်လုံးကြာအောင် လှည့်လည်သွားနေနိုင်ပါတယ်။

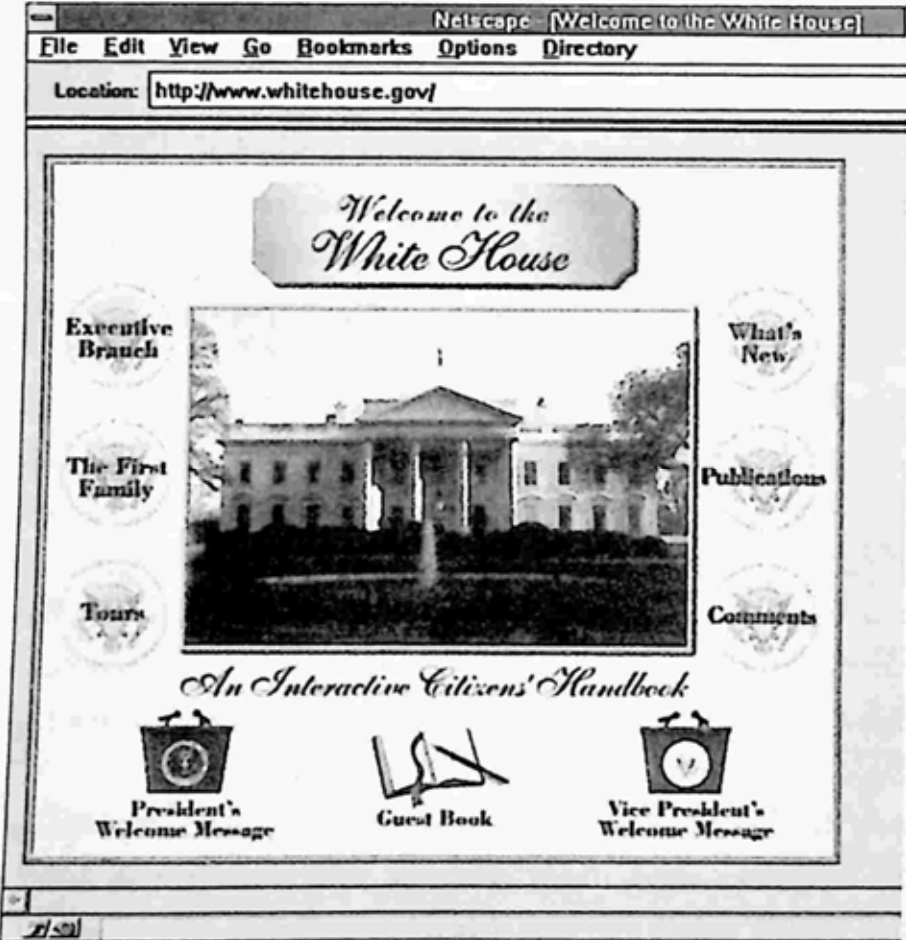
ကွန်ပျူတာစက်မှာ အမြဲတမ်း အိုင်ပီလိပ်စာတစ်ခုပါပြီး သူက သဟဇာတဖြစ်မဲ့ ဘယ်ဆော့ဝဲတစ်ခုခု ကို အလုပ်လုပ်စေနိုင်ပါတယ်။ ဒါဟာ ပရိုတိုကောလ်တွေရဲ့ တီစီပီနဲ့ အိုင်ပီတွေနဲ့ တစ်သဘောတည်းဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဒီဆက်သွယ်မှုအမျိုးအစားက စရိတ်စကကြီးလွန်း အကုန်အကျများလွန်းတယ်။ ဒါကြောင့်

ဒီဆက်သွယ်မှုကို စီးပွားရေးအနေနဲ့လုပ်ကိုင်တဲ့ အင်တာနက် ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးသူတွေအပါအဝင် ကောလိပ်တွေ၊ စာသင်ကျောင်းတွေနဲ့ ကော်ပိုရေးရှင်းတွေမှာသာ သုံးကြတာ မြင်တွေ့ရတာ များပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် မိမိရဲ့ကွန်ပျူတာကို ဒီနည်းအတိုင်း ချိတ်ဆက်မထားတဲ့တိုင်အောင်လည်း ကွန်ပျူတာဟာ အလားတူကွန်ပျူတာတွေ အမြောက်အမြားနဲ့တော့ ဆက်သွယ်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ Mail serverဆိုတဲ့ လက်ခံတာ၊ ပေးပို့တာ၊ ခွဲခြား တာပြုလုပ်တဲ့ ကွန်ပျူတာဟာ သတင်းအချက်အလက်တွေကို တစ်နေ့မှာ ၂၄ နာရီ လက်ခံနိုင်စွမ်းရှိရပါမယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ကို ဒီအနေအထားမျိုးနဲ့ပဲ ဆက်သွယ်ထားလေ့ရှိတယ်။

ကွန်ပျူတာဖွင့်တဲ့အတွက် သတင်းအချက်အလက်တွေကို mail serversတွေက အဲဒီလို ကွန်ပျူတာကို ဖွင့်ဖို့ အဆင်သင့်ဖြစ်တဲ့အချိန်အထိကြာအောင် ထိန်းသိမ်းထားတယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် သာမန်အိမ်သုံးကွန်ပျူတာ တွေအနေနဲ့ ဘာကြောင့် အချိန်ပြည့်ဆက်သွယ်မှုရှိဖို့လိုအပ်တယ်ဆိုတာ အကြောင်းပြချက်မရှိပါဘူး။ ဒီယာယီ ဆက်သွယ်မှုတွေကလည်း အမျိုးမျိုးကွဲပြားစုံလင်လှပါတယ်။ ဒီဆက်သွယ်မှုတွေကို အသုံးပြုမဲ့ ကွန်ပျူတာဟာ မော်ဒမ်(modem)တစ်ခုနဲ့ ဆက်သွယ်ရပါမယ်။ အဲဒီ မော်ဒမ်ကြောင့် အချက်အလက်တွေကို ဖုန်းလိုင်းတွေပေါ်က ပို့နိုင်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အချက်အလက်တွေကိုပို့တဲ့ မြန်နှုန်းဟာ မော်ဒမ်နဲ့ ဆက်သွယ်မှုပုံစံအမျိုးအစားအပေါ်မှာ တည်ပါတယ်။ သတင်းအချက်အလက်ဟာ အဲဒီ ကွန်ပျူတာနဲ့ ကျန်တဲ့ အင်တာနက် အကြားမှာ ကွန်ပျူတာကိုဖွင့်ထားချိန် အတောအတွင်း လှည့်လည်သွားလာနေပါတယ်။ ကွန်ပျူတာကို ပိတ်လိုက်တဲ့အခါ ကွန်ပျူတာဟာ အင်တာနက်နဲ့ ဆက်သွယ်မှုမရှိတော့ဘဲ ဖုန်းလိုင်းဟာ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်ဖြစ်သွားပါတယ်။

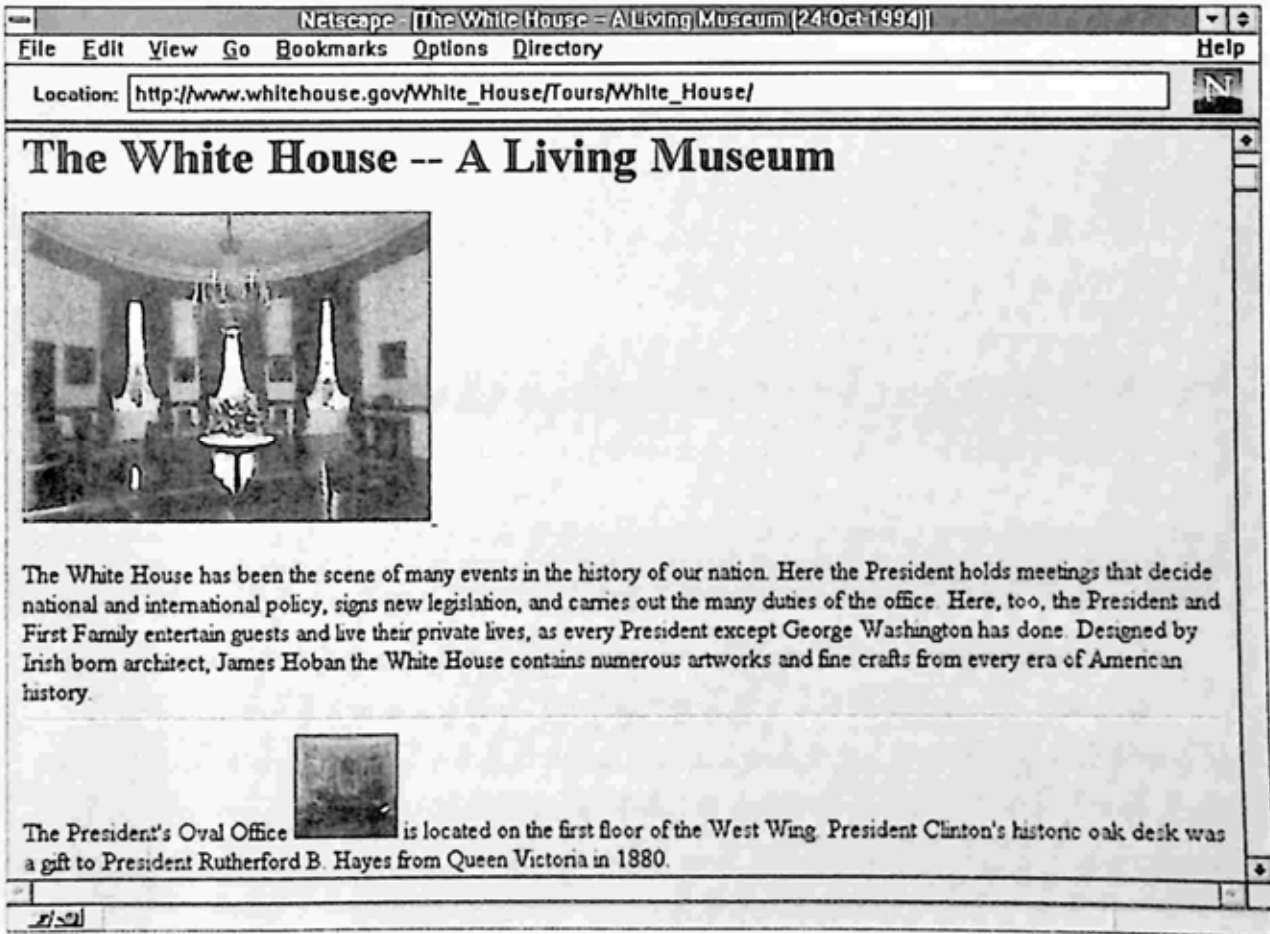

အီးမေးလ်လိပ်စာတစ်ခုရှိနေတဲ့ အပြင် သမ္မတအနေနဲ့ အိမ်ဖြူ တော်မှာ ဝက်ဘ်ဆိုက်စာမျက်နှာ (web page) တစ်ခုလည်းပဲ ထားရှိပါတယ်။ အဲဒီဆိုက်က သမ္မတနဲ့ သူ့ရဲခရီးစဉ်တွေအားလုံး နီးပါးမှ အသံနဲ့ပါကြားနိုင်တဲ့ လိုက်လံစွာကြိုဆိုပါကြောင်း သတင်းအမှာလွှာတစ်ခုအပါ အဝင် အိမ်ဖြူတော်အကြောင်း သတင်းအချက်အလက်အပုံ အပင် ထုတ်ပေးပါတယ်။ အဲဒီ ဆိုက်ကို ဆက်သွယ်ရမယ့်လိပ်စာ က [http:// www. whitehouse. gov](http://www.whitehouse.gov) ဖြစ်ပါတယ်။

ကန်သတ်ချက်အရှိဆုံးနှင့် ယေဘုယျအားဖြင့် တန်ဖိုးအနည်းဆုံး ယာယီဆက်သွယ်မှုအမျိုးအစားမှာ ဒိုင်ခွက်ကို လှည့်ဆက်သွယ်ရတဲ့ ဆက်သွယ်မှုမျိုး (dial-up shell account) ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအမျိုးအစားနဲ့ ဆက်သွယ်တဲ့ကွန်ပျူတာတွေမှာ ကိုယ်ပိုင်အိုင်ပီလိပ်စာ မရှိကြပါဘူး။ ဒါဟာ အဝေးက သီးခြားရီမုတ်ကွန်ပျူတာတစ်လုံးနဲ့ သွားဆက်သွယ်တာဖြစ်ပြီး ရီမုတ်ကွန်ပျူတာဟာ အင်တာနက်နဲ့ သူ့ဟာသူဆက်သွယ်ထားပြီးဖြစ်တဲ့ ကွန်ပျူတာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဆက်သွယ်မှုဟာ အထူးသဖြင့် သွယ်ဝိုက်တဲ့ဆက်သွယ်မှုဖြစ်ပြီး ရံဖန်ရံခါဆက်သွယ်မိဖို့ နှေးကွေးတဲ့နည်းလမ်းလည်း ဖြစ်တယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ မိမိကွန်ပျူတာက အင်တာနက်နဲ့ဆက်တာမဟုတ်ဘဲ အင်တာနက်နဲ့ဆက်ထားတဲ့ ကွန်ပျူတာနဲ့ဆက်တာဖြစ်ပြီး တစ်ခါတစ်ခါ ဆက်သွယ်မိဖို့ အချိန်အရမ်းကြာတတ်ပါတယ်။

mail စာတွေကို စစ်ဆေးဖို့၊ သတင်းတွေကိုဖတ်ရှုဖို့၊ ပြီးတော့ ဖိုင်တွေကိုကူးယူဖို့ အသုံးပြုတဲ့ ကွန်ပျူတာ ညွှန်ကြားချက်အစီအစဉ်တွေအားလုံးဟာ အမှန်အားဖြင့် မိမိကွန်ပျူတာကိုဖွင့်ပြီး ဆက်သွယ်ထားတဲ့ ရီမုတ်ကွန်ပျူတာရဲ့ ဓာတ်ပြားပေါ်မှာ တည်ရှိနေတာဖြစ်ပါတယ်။ မိမိက အဲဒီအစီအစဉ်တွေကို အသုံးပြုရမယ်။ ဒါကြောင့် ရွေးချယ်မှုမှာ အလွန်အမင်း အကန့်အသတ်ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါတင်မဟုတ်ဘဲ ဒီဆက်သွယ်မှုဟာ မိမိကွန်ပျူတာဖန်သားပြင်ပေါ်မှာ သတင်းအချက်အလက်တွေကို ပေါ်လာအောင်ပြုလုပ်ဖို့ အကွရာစာလုံးတွေအပေါ် အခြေခံတဲ့ မော်နီတာနဲ့ ခလုတ်တွေနဲ့ဆိုင်တဲ့အစီအစဉ် (Terminal programme) တစ်ခုကို အသုံးပြုနေတာလည်းဖြစ်တယ်။

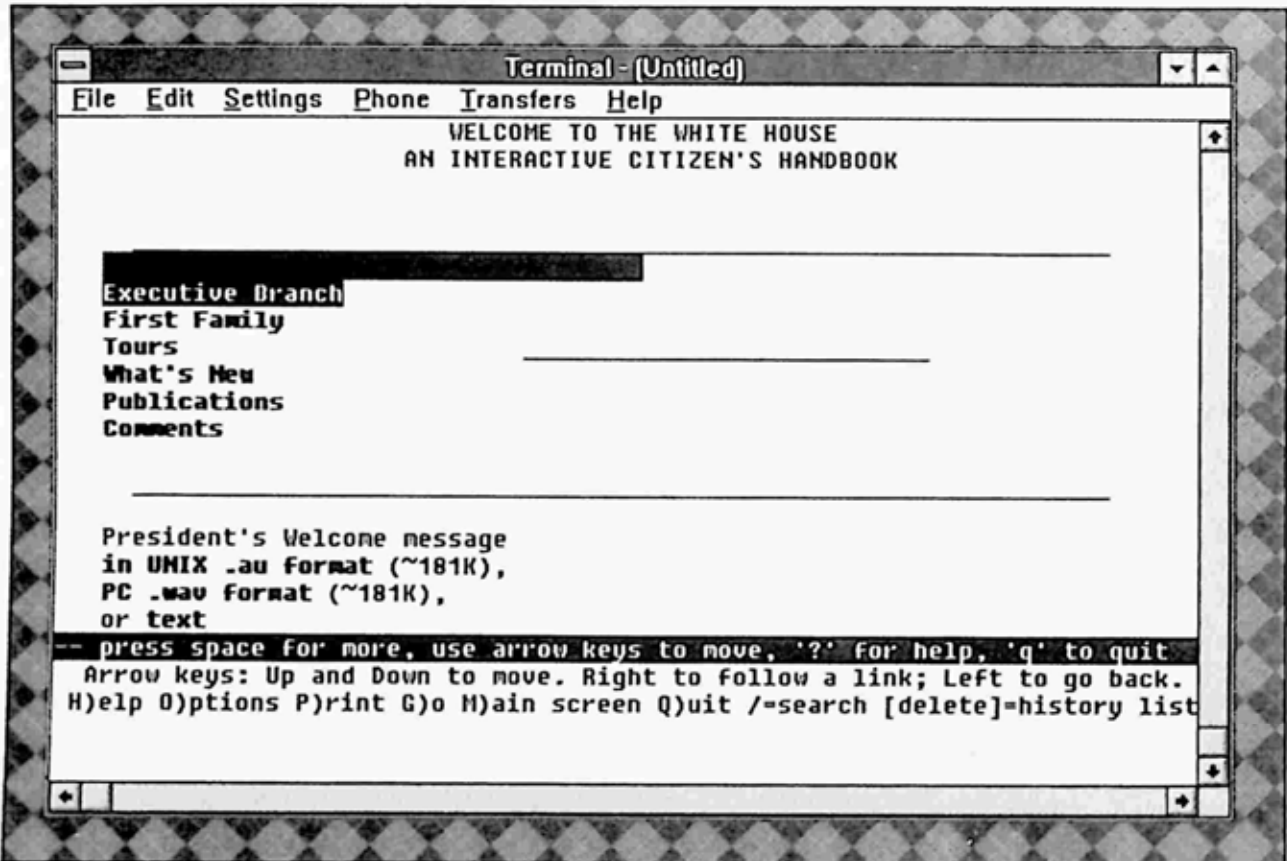
အဲဒါက ဘာကိုဆိုလိုသလဲဆိုတော့ မိမိကွန်ပျူတာဖန်သားပြင်ဟာ စာလုံးတွေ၊ နံပါတ်တွေနဲ့ တခြား

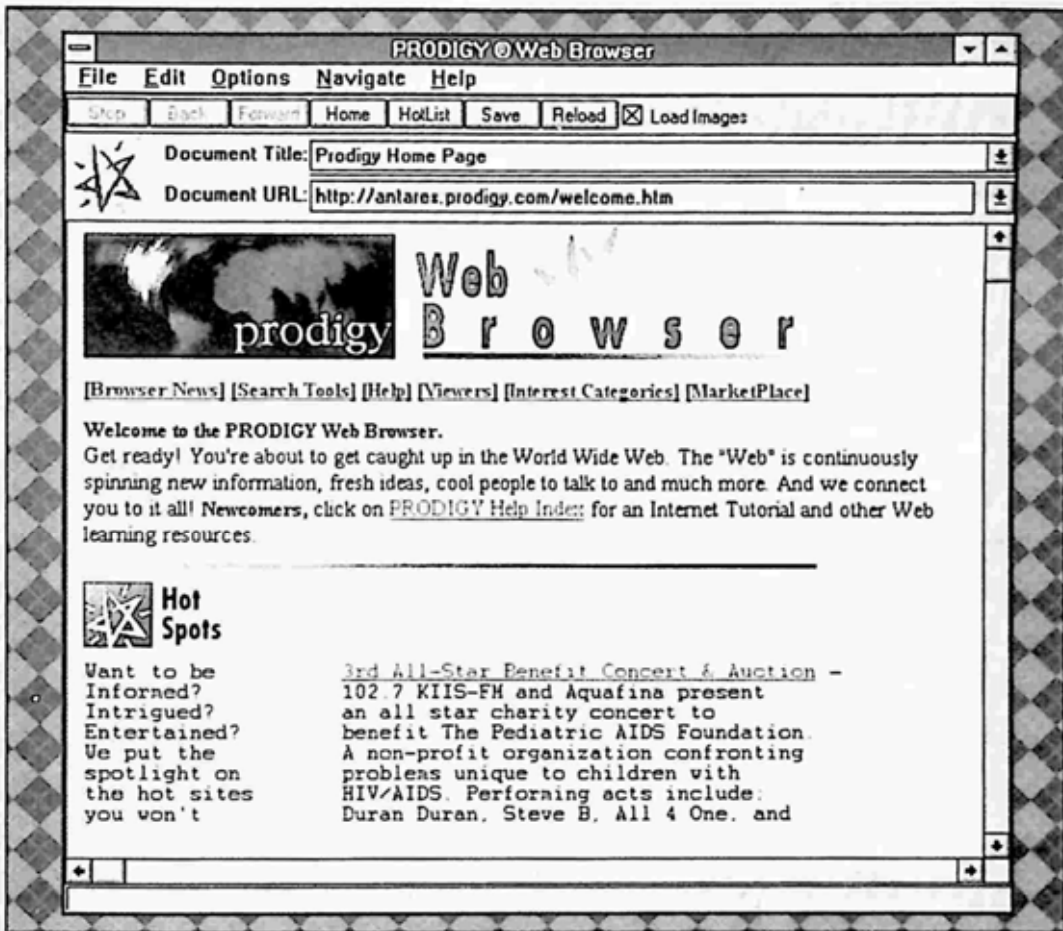
အမည်တူ၊ ဆင်တူ သင်္ကေတမျိုးစုံတွေကိုသာ အရပ်ထင်ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိတယ်လို့ ပြောတာပဲ။ ဒါကြောင့်မို့ ရုပ်ပုံတွေနဲ့ သင်္ကေတတွေပေါ်ပြီး အဲဒါတွေကို မောက်စံတစ်ခုနဲ့ နှိပ်ရွှေ့ရွှေ့ချယ်ပုံဖော်ရတဲ့ ကွန်ပျူတာပရိုဂရမ် တစ်ခု (graphical program) အဲဒီမှာသုံးဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

ဒီအကန့်အသတ်တွေ ရှိနေသော်ငြားလည်း dial-up ဆက်သွယ်မှုဟာ အိမ်မေးလ်ကိုသာသုံးတဲ့ ဒါမှ မဟုတ် အကွရာစာလုံးတွေအပေါ်အခြေခံတဲ့ ပရိုဂရမ်တွေနဲ့ တော်တော်လေးစိမ်းနေတာကို ထည့်တွက်စရာမရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်အတွက် သိပ်ကိုအသုံးဝင်မှာဖြစ်ပြီး စီးပွားရေးအရလည်း တွက်ခြေကိုက်ပါတယ်။

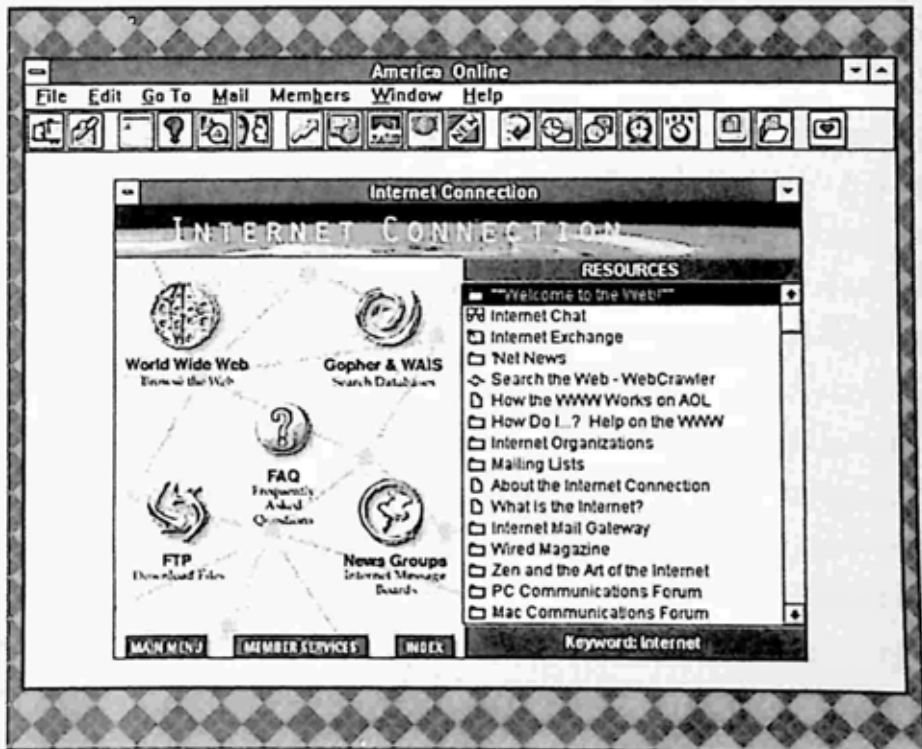
အချိန်ကာလကြာမြင့်စွာပဲ dial up ဆက်သွယ်နည်းဟာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အသုံးချနိုင်အောင် မဖြစ်မနေ ရွှေ့ချယ်ရမဲ့ အင်တာနက်တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်မှုတစ်ခုဖြစ်ခဲ့တာ မှန်ပါတယ်။ ဘယ်လိုပုံဖြစ်ဖြစ် ခုအခါမှာတော့ စိတ်ဝင်စားစရာ ဆွဲဆောင်အားကောင်းတဲ့ ရွှေ့ချယ်စရာတွေ ရှိနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဆီရီယယ်လိုင်း အင်တာနက် ပရိုတိုကောလ် (Serial Line Internet Protocol: SLIP)နဲ့ ပွိုင့်တူပွိုင့် ပရိုတိုကောလ် (Point to Point

အကွရာစာလုံးတွေအပေါ်အခြေခံတဲ့ အင်တာနက်ညွှန်ကြားချက်အစီအစဉ် (Program) တွေက ရုပ်ပုံတွေ ကို မဖော်ပြနိုင်ပါ။ ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ သူတို့နဲ့အလားတူပရိုဂရမ်တွေဖြစ်တဲ့ ရုပ်ပုံဖော်နိုင်တဲ့ညွှန်ကြားချက် ပရိုဂရမ်တွေလောက် အသုံးဝင်လိုက်ဖက်ခြင်း မရှိလှပါ။ အိမ်ဖြူတော်က ကြိုဆိုပါတယ် (White House Welcome) ဆိုတဲ့ စာမျက်နှာကိုပဲ ခုဒီမှာ အကွရာအပေါ်အခြေခံတဲ့ Web Browser တစ်ခုက Lynx ထုတ်ယူတဲ့ပုံနဲ့ စာမျက်နှာ ၁၂ မှာပါရှိတဲ့ ပုံဖော် Browser တစ်ခုက Netscape ထုတ်ယူတဲ့ပုံကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါ။

▲ ►
 သူတို့ပေးတဲ့ဆော့ဝဲကို
 သင်အသုံးပြုရမှာ
 ဖြစ်ပေမဲ့လည်း
 ပရိုဒီဂျီ(Prodigy) နဲ့
 အမေရိကအွန်လိုင်း
 (America online)တွေ
 က သင့်ကို အကျိုးကျေးဇူး
 များစွာဖြစ်စေမှာဖြစ်တယ်။
 ဒီမှာပြထားတဲ့ နမူနာတွေ
 အတိုင်း သူတို့ရဲ့အစီအစဉ်
 ပရိုဂရမ်တွေဟာ
 အဆင့်မြင့်ပြီး အသေးစိတ်
 ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း
 ဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိပါတယ်။

Protocol: PPP) နှစ်မျိုးလုံးက အကြီးအကျယ်လျော့ချထားတဲ့ဈေးနှုန်းနဲ့ အမြဲတမ်းဆက်သွယ်မှုတစ်ခုရရှိထားစေတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးကို ပေးကြပါတယ်။ dial up ဆက်သွယ်မှုနည်းလမ်းအတိုင်းပဲ ဒီဆက်သွယ်မှုနှစ်မျိုးမှာ အချက်အလက်တွေကိုပိုမို ဖုန်းလိုင်းတွေကို သုံးရပါတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့ဟာ သက်ဆိုင်သူက သူ့ရဲ့ကွန်ပျူတာကို ဖွင့်ပြီး ဆက်သွယ်ထားစဉ်မှာသာ အသက်ဝင်နိုးကြားတက်ကြွမှုရှိတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် dial up ဆက်သွယ်မှုနဲ့မတူတာက SLIP နဲ့ PPP တွေနဲ့ ဆက်သွယ်ထားတဲ့ ကွန်ပျူတာတွေဟာ ဆက်သွယ်မှုကိုဖွင့်ထားစဉ်အတောအတွင်း အင်တာနက်နဲ့ တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ထားသလိုမျိုး ပြုမူလုပ်ဆောင်ကြပါတယ်။ ဒါက အဲဒီဆက်သွယ်ထားတဲ့ ကွန်ပျူတာမှာ အိုင်ပီလိပ်စာတစ်ခုရှိတယ်။ ပြီးတော့ တီစီပီ၊ အိုင်ပီကလက်ခံတဲ့ဆော့ဝဲတွေ အသုံးပြုနိုင်တဲ့ရွေးချယ်မှု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ဆောင်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒါဟာ အမြဲတမ်းဆက်သွယ်မှုရှိတဲ့ ဘက်စုံကွန်ပျူတာတစ်ခုနီးပါးနဲ့မခြား ဖြစ်ပါတယ်။ အမှန်အားဖြင့် SLIP နဲ့ PPP ဆက်သွယ်မှုတွေဟာ မော်ဒန်ရဲ့မြန်နှုန်းအရှိန်အပေါ် မူတည်နေပြီး အမြဲတမ်းလိုင်းဆက်သွယ်မှုတွေထက် အတော်ကလေး ပိုမိုနှေးကွေးကြတဲ့ ဆက်သွယ်မှုများပဲဖြစ်ပါတယ်။

တချို့ ယာယီဆက်သွယ်မှုတွေကတော့ Shell နဲ့ SLIP၊ ဒါမှမဟုတ် PPP နှစ်မျိုးစပ် ကပြားဆက်သွယ်မှု တွေဖြစ်တယ်။ သူတို့က လွတ်လပ်တဲ့တီစီပီနဲ့ အိုင်ပီဆော့ဝဲတွေ အသုံးပြုမှုကို ဟန့်တားပိတ်ပင်တဲ့ စံနှုန်းမမီတဲ့ ပရိုတိုကောလ်တွေကို အသုံးပြုတယ်။ ဒီဆက်သွယ်မှုမျိုးကို သုံးစွဲတဲ့လူတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အင်တာနက်ဝန်ဆောင်မှု ပေးသူ ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးတဲ့ဆော့ဝဲကိုပဲ သုံးကြရပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီ အင်တာနက်ဝန်ဆောင်မှုပေးသူ အများအပြားက တီစီပီနဲ့ အိုင်ပီဆော့ဝဲတွေရဲ့ အကျိုးကို သူတို့ကိုယ်ပိုင် ဆော့ဝဲတွေထဲကို ဖြည့်သွင်း ပေါင်းစပ်ခဲ့ ကြတာဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ အင်တာနက်သုံးစွဲသူတွေကို သတင်းအချက်အလက်တွေ အသုံးပြုဖို့ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ကျယ်ပြန့်တဲ့ကွန်ရက်ကြီးအတွက် အစွမ်းထက် ထိရောက်အားကောင်းတဲ့ ကွန်ပျူတာအစီအစဉ်တွေကို ပေးနိုင်ကြ တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုးမတူတဲ့ အင်တာနက်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုတွေဟာ ရံဖန်ရံခါမှာ ဒီဆော့ဝဲအမျိုးအစားထဲမှာ ပေါင်းစပ်ထားကြလို့ဖြစ်တယ်။ အင်တာနက်စတင်အသုံးပြုတဲ့ မျက်နှာသစ်တွေအနေ နဲ့ ဒီရွေးချယ်မှုကို အနည်းအကျဉ်း တွေ့ကြရနိုင်ပါတယ်။ America Online၊ Prodigy နဲ့ The Pipeline အစရှိတဲ့ လူသိများထင်ရှားပြီးဖြစ်တဲ့ ကွန်ပျူတာသတင်းဖြန့်ချိရေးဌာန (Online services)တွေဟာ အဲဒီ အမျိုး အစားထဲကို ကျရောက်သွားကြတယ်။ လူတစ်ဦးအနေနဲ့ သူ့မှာ User ID တစ်ခုရှိတာနဲ့ သူဟာ သူ့ရဲ့အင်တာနက် လိပ်စာကို သိပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ သူဟာ ကွန်ပျူတာအင်တာနက်ကို စတင်စူးစမ်း ရှာဖွေလေ့လာကြည့်ရှုဖို့ အသင့်ဖြစ်နေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း-၂

အင်တာနက်ကလပ်ဆောင်သည့်
အဓိကလုပ်ငန်းများ

အီး-မေးလ် (Electronic Mail)

လူတစ်ဦးဟာ သူ့မှာ အင်တာနက်လိပ်စာတစ်ခုရှိနေပြီဆိုတာနဲ့ သူဟာ အီလက်ထရွန်နစ်စာပို့စနစ်ကို အသုံးပြုတဲ့ အီးမေးလ် (Electronic Mail : E-mail) ဆက်သွယ်မှုကိုပြုလုပ်ပြီး သတင်းအချက်အလက်နဲ့ စာများကို ပို့နိုင်၊ လက်ခံနိုင်ပြီဖြစ်ပါတယ်။ အီးမေးလ်ဟာ လူတစ်ဦးက မိမိရဲ့အင်တာနက်လိပ်စာကနေ အခြား တစ်စုံတစ်ဦးထံ သတင်းအချက်အလက်တွေပေးပို့နိုင်တဲ့စနစ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ သူ့ရဲ့အီးမေးလ်နဲ့ လူတစ်ဦး ထံကိုဖြစ်စေ၊ လူပေါင်းမြောက်မြားစွာကိုဖြစ်စေ သတင်းအချက်အလက်တွေကို တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်းမှာ ပို့နိုင်ပါတယ်။ လူတစ်ဦးဟာ မြို့ငယ်လေးတစ်မြို့မှာပဲ နေထိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ အထီးတည်း တသီးတသန့်ရှိတဲ့မြို့ တစ်မြို့မှာ နေထိုင်သည်ဖြစ်စေ အီလက်ထရွန်နစ်မေးလ်က သူ့ကို နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ၊ ဒါမှမဟုတ် ကမ္ဘာတစ်လွှား ရှိ လူပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးတို့နဲ့ ကြန့်ကြာတုံ့ဆိုင်းခြင်းမရှိဘဲ ချက်ချင်းအဆက်အသွယ်ရရှိစေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အီးမေးလ်အစီအစဉ် (Program) တွေက သင့်ကို စာနဲ့သတင်းအချက်အလက်တွေကို ရေးသားနိုင်၊ ပို့နိုင်စေမှာ ဖြစ်တယ်။ ရရှိထားတဲ့ သတင်းအချက်အလက်အသစ်တွေကို စစ်ဆေးနိုင်၊ ဖတ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် သင်ဟာ သင့်ရဲ့ကွန်ပျူတာထဲမှာ အဲဒီသတင်းအချက်အလက်တွေကို သိမ်းဆည်းထားနိုင်တယ်။

သင်ဟာ တစ်စုံတစ်ယောက်ထံ အီးမေးလ်ပို့မယ်ဆိုရင် သူ့ကိုယ်ပိုင်လိပ်စာကို သိထားရပါမယ်။ ဥပမာ kcochra@orion.it.luc.edu အစရှိတာမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ သင်က အီးမေးလ်အတွက် သတင်းအချက်အလက် တွေ ရေးပြီဆိုတာနဲ့ အီးမေးလ်အစီအစဉ်က သင့်ကို ထိုလိပ်စာတွေမေးတော့တာပါပဲ။ ပြီးတော့ ရေးလိုတဲ့အကြောင်း အရာကို တိုတိုကျဉ်းကျဉ်းရေးနိုင်အောင် စာကြောင်းတိုတစ်ခုအတွက် နေရာကွက်လပ်ပေးပါတယ်။ ပြီးတော့ သတင်းစကားပါးချက်ကို သင် ရေးသွားနေစဉ်မှာ အဲဒီသတင်းစကားကိုပို့ပေးဖို့ သင်က အီးမေးလ်ပရိဂရမ်ကို ပြောရပါမယ်။ မိမိပို့ရမယ့်နေရာဟာ မိုင်ထောင်ပေါင်းများစွာဝေးနေပါစေ သတင်းအချက်အလက်ဟာ ဆူသွားရမဲ့ နေရာကိုရောက်ရှိဖို့ အချိန်မီနစ်ပိုင်းကလေး ကြာတတ်ပါတယ်။

လူတွေဟာ သူတို့စိတ်ဝင်စားတဲ့အကြောင်းကိစ္စတွေကို ပြောကြဆိုကြဖို့ အီးမေးလ်ကို အသုံးပြုလိုရတယ်